

Előfizetési árak:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kuruczpart-útcza 31-ik szám.
hova a lap szellemi részét illető
közlemények, előfizetési pénzek
is küldendők.

Megjelenik hetenként háromszor:

vasárnap, szerdán és pénteken
a kora reggeli órákban.

Főszerkesztő:

SIMA FERENCZ.

Felolós szerkesztő:

DR. ÁDÁM ENDRE.

Hirdetések árát

valamint nyilttéri közleménye-
ket kiadóhivatalunk méret szer-
sint ólesón számít.

Egyes példányok kaphatók:

nyomdánkban, Stark N. és Un-
termüller E. könyvk.-ben szá-
monként 5 krétt.

Kéziratok visszatartanak.

Lapunk megrendelhető:

a kiadóhivatalban és lapkiadóink
útján, kik az előfizetési pénzeket is felvehetik.

Muzeumunkból.

A napokban két érdekes helybeli őskori lelettel gyarapodott csongrádmezei régész társulatunk muzeuma s pedig: egy serpentin csiszolt kőfokossal s egy veres-réz csákánnyal. A kőfokos Doroghy csendőrhadnagy ur ajándéka a »sápihalom« környékén utkésztő munkások által találtatott a napokban s a rézesákány berekháti lelet ezen sorok írója által mint lelet helyeztetett el a gyűjteményben. A kőfokos teljesen magában egyedül álló példány hazánk e nemű ősi ereklyéi között s mondhatjuk gyöngyét képezi muzeumunk kőkori leletek sorozatának s még a mai korban is művészi kézre vallanak ilyen előállítására nem-hogy még az itten négyezer évvel itt élt kovás iparosnak, ki azt zöldes-fekete serpentin kőből csiszolva készítette Sáp környékén volt kőkori telepen.

Minthogy a sápi halom környékén kőkori leletekkel gyakran találkozunk, álljon itten némi magyarázat hozzá:

A sápi halomtól nyugatra két alacsony — mondhatni Laposhalom emelkedik közvetlen a Kontrató partján »szegvári tűzköves« a neve s pedig azért, mivel telisdedele van tűzkő, kova törmelékekkel, mint gyári hulladékjával a kőkori nép kőszerszárait itten gyártó mesternek s itt földszinén, halomban ezer számára szedhetjük a kova-szilánkokat, mely ellullott a kőkori kovászköz alakító-, pattogtatva idomított

szerszáma alatt. Találni ezen a helyen nem sikerült, vagy a készítés alatt előrölt kőbaltákat a régi mester által félredobva száz száma, avagy lapos nem sikerült kővésőket s félre dobott töredékeit, melyeket a közeli lakosok, mint »menyköveket« szerte hordoz babonából bűvös erőt tulajdonít neki. Itt volt a kőkori telep lakói halásztanyája is s innét kerültek muzeumunkba azok a gula alakú — majd kupnak megfelelő égetett agyagból készült háló nehezékek is s azon égetett agyag tapasz-töredék, mely a halásznép kunyhója falát rózsére alkalmazva képezte hajdan. A halomtól keletre — az országutba esve óriási kerek gödröt »katlant« lelünk, innét került ki a kőkori nép edényeinek az anyag s körülötte edényt égető kemenczék maradványai, óriási számu edénytöredék. Nemzeti muzeumunkban ezen edénytöredékek közül néhány száz darab általam ki is van állítva s nem egy külföldi hírneves tudósnak akadt már meg eddig is rajtuk a szeme, mert hiszen díszítései rokonságra vallanak a Trója vidékén kiasott e nemű emlékekkel. Tíz éve, hogy kiállítottam ezen edénytöredékeket muzeumban s azóta ezen második kökor becses jellegével bíró leleteknek országunk más vidékén is akadtak nyomára. Ennek előtte négyezer évvel a műveltség — sőt ezen népfaj is, melynek emlékeiről szőlök, keletről vándoroltak vidékünkre nyugatra s nem mint ma, hogy az nyugatról terjed keletre.

A völgykattantól északkeletre — melyet szintén az országút árcai metszenek — van a kőkori népek temetője, melyben nem is mélyen, alig méternyire fekszenek guggoló helyzetbe temetve az őslakók s mellettük kőből idomított kések, lándzsák, csiszolt kőbalták, kalapácsok, szarvasagancs s csontszerszámok s néha-néha »bagoly« fejeket ábrázoló fülekkell ellátott edények.*) Ilyen sir melléklete azon kőkofokos is, melyet Doroghy ur muzeumunkba ajándékol küldött, sirból, csontváz mellől hozta az napvilágra a napokban ezen országutat javító utásznak úsója.

A mily érdekes a kőkofokos mint kőkori lelet, éppen oly tanuságos reánk nézve a fentebb említett — muzeumunk másik gyarapodásának tárgya is a rézesákány. Azon kort, mikor eszközét kőből készítette vidékünk őslakói »kőkornak« s midőn rézét használta arra »rézkornak«, mikor a bronzöntést feltalálta »bronzkornak«, a vas elterjedésével »vaskor« jelzővel határozzuk. (A vaskor Szentés vidékén Kr. sz. e. rövid száz évvel közzöntött volt be.)

Állandóan lakott volt a rézkorban is a sápi magaslat s így a berekháti földek is mint szigetek az óriási mocsarak közepette s az a rézesákány, mely leletemül helyeztem muzeumunkba, a berekháti réz-

*) Bagoly jelképe volt — az indogermánoknál, melyek vidékünkre is beköltöztek 1500 évvel Kr. sz. előtt — a halálnak. Maig is ősi hagyomány köznépünké, ha bagoly száll a házra (azt tartják) ott rövid meghalón valaki.

A „SZENTESI LAP“ TÁRCZÁJA.**Van Isten!**

— Elbeszélés. —

— Írta: **Bihari Leviczky Béla.** —

(Folytatás és vége.)

— Nem egész akarattal ülte meg az ispán uramat; de ha nem áll vele szembe töltött fegyverrel, ha nem kél vele bírakra, nem történik a szerencsétlenség, nem ölt volna embert; meglakolt érte — maga tett magán igazságot, megelőzte a törvényt. Nem zúgolódom a Mindenható ellen. Ő ítél, legyen áldott az ő szent neve!

E szavak után az egyszerű parasztasszony térdre rogyott s két kiterjesztett karját ég fele emelve, úgy nézett ki, mint a megtestesült bűnbánat, a ki várja a Mindenható bocsánatát, annak a szerencsétlen embernek a számára, a ki nem volt elég erős az élet nehéz megpróbáltatásaival megküzdéni, a bűn ösvényéére tévedt s immaron keservesen lakolt érte; még nagyobb bűnnel tevévén az eddigieket — az öngyilkossággal.

Ennek az egyszerű parasztasszonynak az észjárása ott a halottas szobában, abban a pilanában, a mikor az a másik, az uri fajta megtagadja az Urat férje elvesztése miatt, ő meg ugyanakkor elismeri az ő igazságosságát, valójában nagy hatással voltak az ott levőkre. A komoly lelkész, az Isten szolgálója odalépett a csendesen zokogó Panna asszonyhoz, fejére téve áldólag két kezét, ihlett hangon így szólt:

— Igazad van, édes hívem, az Ur utai kifürkészhetlenek. Akkor nyilvánul az ő hatalma, a mikor mi gyarló emberek nem is sejtjük azt;

éppen ezért nem szabad zúgolódunk az ő rendelkezései ellen, bármilyenek legyenek is azok. Soha sem tudjuk, mely rossz esemény bekövetkezte valik esetleg javunkra. Bármily csapás is ér bennünket, bele kell abba nyugodnunk, hangoztatván: »Az Ur így rendelte, — legyen meg az ő szent akarata!« Ime, most már feledhetem, a mit eddig elhallgatték a mig talán remélhettem, hogy szegény István esetleg felépül. A földes uraság, kinek jó szívét mindenki ismeri, értesülvén a szerencsétlenségről, a mely jó gazdatisztjét érte, elhatározta, — s ezt már velem jó eleve közle, hogy az esetben, ha a halál elragadja a kötelességtudó tisztet szeretetei köréből, úgy hagyja egész családját eddig élvezett javadalmáiban. Sőt gyermekei kitanításáról s a leányok hozományáról atyailag akar gondoskodni. Panna asszonyt és családját, a kik különben is ártatlanok a családó vétkes cselekedetében, s a kit magát is csak a végtelen nyomor ragadott a kétségbeesésbe, ezental szintén pártfogásba veszi s uradalmában mint cselédeket alkalmazza illendő fizetés- és eltartással. Láthatjátok tehát gyermekeim, hogy akkor van legközelebb az Isten, a mikor legnagyobb a veszedelem! Legyen áldott az ő szent neve!

Az imént még őrzöngő ispánné — a lefolyt jelenet hatás alatt egészen magához tért, — az őszinte megbánás s a megtérés könyvei pataként ömlöttek végig arcán, odaborult a halott ember ágya mellé s a megnyugvás hangján mondta: Ugy van, az Ur akarta, legyen meg az ő akarata; legyen áldott az ő szent neve; ő még sem hagyja el az arvakat, oltalmába fogja őket s befűdi az ő szentelt árnyekával. István, édes uram, te kötelességedet teljesítetted, a mikor uraságod va-

gyonát védelmeztél meg, akkor, a mikor saját életed áldoztat ezért; mint hős aki hazáját a harcstéren esik el, úgy estél el te is a rádbizottak védelmében s ime, az ur a te gyermekeidben kárpótolja a te áldozatodat, legyen áldott emléked, hiszen te e cselekedetteddel a tiéd jövőjét és jölétét biztosítottad. Nyugodj békével s az örökké való világosság fényeskedjék neked, valamint ama másik szerencsétlennek is, kit az ur oldozzon fel bűnei alól! Amen! hangoztatja a pap, ki az összes jelenvalókkal térdre hull s áhitatos csendben kezdi rá a megholt hivekért szóló legszebb imát, melyet mindnyáján mondtok.

A lenyugvó májusi nap utolsó sugarai oda lövelnek s ott törnek meg a halott homlokán, mintegy dícsfényt képeznek a körül, a fájdalom, a kiállott nagy szenvedés utolsó redői is elsimulnak a kisznevett arczáról, magasztos nyugalom költözik helyükbe, az ajkak miútha mosolyognának is, — hiszen ime a porhüvely marad itt csak, hogy megtérjen az anyaföldbe, a melyből lett, s a halhatatlan lélek egyesült az ő urával, teremőjével, s a jól teljesített kötelesség után megtért ez örök boldogság és üdv országába!

A haldokló lelkeért égő vinszgyertya utolsó lobbot vet, elalszik örökre, a nyilt ablakon beözönlő rózsaszínű elárasztja a halottas szobát, mintha lenge szárnyakon emelné fel-fel a végtelenség honába, az örök béke országába az Ő trónja számolyához azokat a szívek mélyéből fakadt fohászokat, a melyeket a már most megnyugodott lelkü imádkozók bocsátanak hozzá a megholtak örök nyugalalmáért.

kori temetőből került elő mint sirlelet a Kurcza meredek partjából.

Nagyon ritkák rézkori leletek országunkban s közelebb vidékünkön. Szentes környékén a hatvanas években került a nagyhegyi szőlőkben elő ily rézkori réztör melyről mint ritkaságról Szívós Béla értekezett az 1876. évi iskolai értesítőben.

Szintén a berki part kurczapartján levő rézkori temetőből mint sirleletet menttem a nyolczvanas években s helyeztem el a nemzeti múzeumunkba egy nyílt réz karpereczet, kagyló gyöngyökkel egyetemben.

Mikor Szeged várost újra építették, a város területén szintén találtak rézkincset, mely néhány rézvészéből, rézcsákányból állott s eddig első helyet foglalja el hazánk e nemű leletei között. Ezen szegedi lelet között láttunk egy rézcsákányt mely szakasztott olyan mint múzeumunkba most került rézcsákány ez is veres rézből kovácsolva készült, két éllel s pedig egyik a csákányélel, a másik kapaszerű él idomát mutatja.

Ennyi most a múzeumunkról a referádám, hiszem, hogy a napokban Csallány ur és Bugyi ur mártélyi kunkorbeli temetőnek kutatásai eredményevől többet irhatok s irok is szívesen.*)

Szaporodnak múzeumunkba az érdekesnél érdekesebb ősi ereklyék s rövid idő múltán mind számban, mind gazdag-ságban elmondhatjuk, hogy vármegyénk múzeuma a nemzeti múzeumunk után második hazánkban s mibe szegények vagyunk, s hogy szegénység az, hogy vármegyénk városai, községei, gazdag egyházaik területéi, közművelődésre hivatott kaszinói, humanus czélu takarékpénztárai, sem a dus javadalmazással jutalmazott tisztviselői, nagybirtokos főuraink még csak tudomást sem látszanak venni vármegyei múzeumunkról. Szegeden, Sopronban, Szegszárdon stb. palotákat emelnek a közművelődést előmozdító könyvtárak s múzeumoknak a főtereken, templomok, iskolák, színházak mint rokon intézmények szomszédságában. Alakult múzeum egyletekbe alapítókul ott a főur, papság, birtokosok gazdag osztálya, egyházak, kaszinók, takarékpénztárak s nálunk eddig egyik sem. Hiszen csak oda mutassak a marok népszerű Versecz városa, ezer forintot áldoz évente alakult múzeumára s nálunk? Szentesen, hol ennek előtte gimnáziumunk, református egyházunk, később városunk emléjén emelkedett nagyra, még mikor felépítendő vármegyei kórházunk alap vagyona a nemesség idejében negyvenezer forinttal tételt le — most ujonnan alakult múzeumunk a város jószántából a tulajurczai kocsma hátulso zugában nyervehetett elhelyezést. Hát ide vezetjük mi a múzeumunkat megtekinteni jött tudósokat — mint a napokban tettük? Szakítsunk már azon kevés ideje mult korról mikor még idegen vendégeinket Tisza partjára vezettük halpaprikásra, avagy pusztáinkra bő ing, gatyás csikós gulyást bámullatni. Áldoznunk kell a közművelődési intézeteinkre sokat, nagyon sokat, rengeteget, míg ezeknek nyomába varázsoljuk majd humanus intézeteinket, mint kórház, gyermek-menedékház, lelenczház stb. Közművelődés készíti el a talajt a humanus intézményeknek. Művelődés nyomában halad az emberszeretet. *Farkas Sándor.*

Helyi és vegyes hírek.

— *Lapunk mai száma az Anna napi bucsu-ünnep miatt félíronyi terjedelemben jelent meg, amiért is olvasóink szives elnézését kérjük.*

* Köszönettel vesszük

Szerk.

— **Papválasztás.** Folynak-folynak az előkészületek a papválasztásra nézve. Csupa forrongás, csupa pártalakulás, melynek chavszából még eddig egyetlen pályázó neve sem nyert súlyt egész határozottsággal. Vasárnap Sima Ferencz vezetése alatt küldöttség járt Temesvárról, hol Futó Zoltán lelkészt hallgatták meg.

Értesülésünk szerint a lelkész egyénisége és szónoki képzettsége legjobb benyomást tette.

— **Szent-Anna napi bucsu** Romai kath vallásu polgártársaink tegnaptartották meg templomuk védszentjének Szent-Anna asszonyának ünnepe, a melyre a szomszédos községekből igen sokan látogattak át. Minthogy egész nap szép idő volt a bucsus nép arczáról is a meglegedés és boldogság sugárzott le.

— **Szerencsétlenség.** Fekete Sándor etetőnek szegődött el Kálpagos Szabó Bálint egyik cseplőgépjéhez. Folyó hó 20-ikán a Berényi Imre kistőkei tanyáján termett gabonát akartak cseplőni e czéltől reggel felállították a gépet. A cseplő is helyen volt a gép is befűtve, csak meg a szíjját kellett feltenni. Erre vállalkozott Fekete Sándor etető. A feltevésnél a szíj oda kapta jobb kezét és azt eltörte. Az első pillanatban nem tartotta oly nagyra az öt ért szerencsétlenséget, csakis kifizazomásra gondolt. De mikor már egy kereszttől gazszólat sem tudott tenni, meg azután a kínos fájdalom is jelentkezett, akkor kocsira ült és bejött a városba magát orvosoltatni. Dr. Ádám Endre orvost kérte magához a beteg, ki azonnal kemény kötést alkalmazott és a kinek véleménye szerint a mindkét eltört alkarcsonat összeforradása 35—40 napot vesz igénybe, mely idő alatt a szegény ember teljesen munkaképtelen lesz. Az összeforradás után még hónapokra van szükség, hogy a család életét fentartó jobb kéz megkereshesse a betevő falatot.

Irgalmas emberek könyörülete megtalálja a módot arra hogy a szerencsétlenül járt szegény munkás családja az ehenhalástól megmenthessék. Az erre a czélra adott vagy adandó könyöradományokat szerkesztőségünk szívesen közvetíti, de tudomására hozzuk a nemes szívű közönségnek, hogy a szerencsétlenül járt derek munkás l. t. 379. szám alatt lakik Szánthó Gusztáv tanító ur házában.

Felsegélyezésére 1 frtot kaptunk a szerencsétlen részére, a melyet azonnal átadtunk.

— **Baleset.** Sipos Janesi, Hegedűs szobafestő és fényképész piktorinusa saját vigyázatlansága miatt lebukott tegnapi az újon épült nagy vendéglő, emeletnyi magasságból. A szerencsétlen gyereket eszméletlenül vitték szülei lakására.

— **Csavargó csikó.** Bazsó Ferencz fábiani lakos tanyájára folyó hó 24-ikén egy két éves befonott sörényű pej kanca csikó bealított. — Az ismeretlen jövevenyt jól fogadta a

gazda, szénával, abrakkal minden nappal ellátta, de hát végre is nem az övé, így jelentést tett a fábiani előjáróságnál arról, hogy hozzá egy kanca befonott sörényű csikó betevedett. A ki sajnalja kedves csikóját, az keresse is jelentkezzen Fábian-Sebestyén község előjáróságnál vagy a helybeli rendőrségnél.

— **Tűz a külhatárban.** A munkásnép legnagyobb ellensége a cseplőgép csaknem nagy veszedelmet okozott folyó hó 22-ikén Molnár Farkas József nagykirálysági tanyáján. A kancan keményéből egy szikra kipattant, a melytől egy kup kukoricaszár tüzet fogott. — A jelen levők azonnal az oltáshoz fogtak és csak is azok buzgóságának köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt. A csufkaszár kup ugyan leégett, de az nem ért többet 6 forinttal.

— **Elszaladt csikó.** Szücs Dániel polgártársunk jószágait a Mees B-og Ferencz legelőjére adta ősi legelőre. — Egyik pej kanca csikója, a mely már három krumpli kapást ért meg, nem annyira bánatából, mint ifjúkori duhajkodásból ott hagyta a ménest és elszalagudozott. — A ki tud valahamit a kihágásban nyaraló csikóról, jelentkezzen a rendőrségnél, vagy pedig Szücs Daniélnél. — A jóhir vivő a pejsikóért drest ugyan nem kap, de tisztességes jutalom el nem marad.

— **Híd a Margitszigetre.** Megirtuk volt, hogy a Margitszigetet a Margithiddal összekötő híd ügyét a kormány és József főherczeg szerződésileg megoldották és az új híd ilyformán rövid idő alatt fel is lesz állítva. Mint most egy könnyomat tudósító jelenti, minthogy a híd felépítési költségehez a kincstár is hozzájárul, a Margitszigetnek (melyet az állam törvényileg a boldogult nádornak és fenségs családjának ajándékozott) továbbra is megmarad közjellege s így az a nagyközönség által ezután is hozzáférhető lesz. Az új híd felállítását által könnyebben megközelíthető lesz a bajos Margitsziget, amennyiben olcsóbban, a hajóközlekedés több költsége nélkül lehet majd odamenni, de azért az a belépődíj, melyet eddig — csak hajón lévén megközelíthető a Margitsziget — a hajó költségeben mindenki megfizetett s melyet a Dunagőzhajózási társaság számolt el a főherczegi udvartartással — ezután is megmarad s mindenkinek, aki a szigetre megy, ezt a belépő díjat — körülbelül tíz krajczárt — meg kell fizetni. Eddig a hajójegy araban kellett ezt a belépődíjat megfizetni. Az új híd tehát a hajóköltséget fogja megakartítani a sziget látogatói számára. Katonatisztek belépődíj nélkül mehetnek a szigetre, ők eddig is csak a hajójáratot fizették. A kormány és a főherczeg közt megkötött szerződés minden dolgokra kiterjed amint megvendi a főherczeg jogait, ugy a nagyközönség érdekeit is képviseli, amely különben is csak halálával és becsüléssel gondol a népszerű főherczeg tényeire, melyeket közérdekű és magasabb szempontok szoktak vezérelni.

Hirdetés.

Farkas Eugenia kisasszonyok kajáni 105 hold földje 6 évre haszonbérbe kiadó, esetleg örökaron eladó. Értekezni lehet a tulajdonossal.

Olesó sör!

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a mai naptól kezdve piacztéri üzletemben az italokat és ételeket a következő árak mellett fogom kiszolgáltatni:

Egy pohár sör 8 kr. Egy korsó sör 13 kr. Házhoz kihordva 1 liter sör 26 kr.

1 liter siller 6-bor 36 kr: házhoz kihordva 34 kr.

1 liter erdélyi fehér bor 50 kr: házhoz kihordva 46 kr.

Minden nap friss marhapörkölt: egy kis zóna pörkölt 5 kr.

Naponta friss tormás virsli.

Minden délután friss fekete kávé! Egy nagy fekete 10 kr, kis fekete 8 kr.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam

teljes tisztelettel:

Deutsch Dávid,

vendéglős.

Olesó sör!